

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av förundersökningslagen, lagen om rättegång i brottmål och vissa andra lagar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att förundersökningslagen, lagen om rättegång i brottmål och vissa andra lagar ändras.

Syftet med propositionen är att göra straffprocessen smidigare.

I fråga om förundersökning av brott föreslås ändringar som gäller utredningen av målsägandens privaträttsliga anspråk, skyldigheten att registrera en anmälan om brott, när förundersökning inte görs eller när den läggs ned, ställandet av förundersökningsåtgärderna i angelägenhetsordning och avbrytandet av förundersökning. Dessutom föreslås nya bestämmelser om bland annat ersättningsskyldighet i fråga om arvode till intressebevakarens ställföreträdare, ljudupptagning av förhör samt biträdets skyldighet att lämna en avslutande utsaga. Det föreslås också att det ska vara möjligt att få straffregisteruppgifter när man fattar beslut om begränsning av en förundersökning.

För att göra rättegången vid brottmål smidigare föreslås en ny tillgänglighetsstämning och en utvidgning av användningsområdet för delgivning till ombud. I propositionen föreslås det också att det införs en skyldighet som gäller biträdet att avge ett svaromål på förhand och en sådan tidsfrist för framläggande av bevis som är beroende av prövning i tingsrätten.

Målet med de föreslagna ändringarna är att resurserna inom straffrättsvården ska riktas på ett mer rättvist och ändamålsenligt sätt. Genom smidigare straffprocesser kan rättssäkerheten garanteras effektivare och behandlingstiderna förkortas.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2027.

1.

Lag

om ändring av förundersökningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i förundersökningslagen (805/2011) 1 kap. 2 § 1 mom. 3 punkten, 3 kap. 1 § 3 mom.,
9 § 1 mom., 11 § 5 mom. och 13 § 1 mom., 4 kap. 8 § 2 mom. och 15 § 6 mom., 7 kap. 11 § 2
mom., 9 kap. 3 §, rubriken för 5 §, 7 § 2 mom. samt 10 kap. 1 § 1 mom.,
av dem 3 kap. 1 § 3 mom. och 10 kap. 1 § 1 mom. sådana de lyder i lag XXX och 4 kap. 8 §
2 mom. sådant det lyder i lag 453/2023, samt
fogas till 4 kap. en ny 6 a § och till 4 kap. 7 § ett nytt 3 mom. som följer:

1 kap.

Bestämmelser om tillämpningsområdet

2 §

Vad som ska utredas vid förundersökning

Vid förundersökning utreds

3) målsägandens privaträttsliga anspråk genom att målsäganden ges tillfälle att framföra det
inom skälig tid, om målsäganden med stöd av 3 kap. 9 § i lagen om rättegång i brottmål
(689/1997) har bett åklagaren föra talan om anspråket, förutom om åklagaren meddelar att
denne inte åtar sig att föra talan om anspråket, eller om detta ska anses uppenbart,

3 kap.

Allmänna bestämmelser om hur förundersökning ska genomföras

1 §

Registrering av anmälan om brott

Skyldigheten att registrera en anmälan om brott gäller även när förundersökningsmyndigheten
har fått kännedom om ett misstänkt brott på något annat sätt än vad som avses i 1 mom., om de
villkor för att avstå från åtgärder som anges i 9 § 1 mom. inte uppfylls. Registreringsskyldighet
föreligger inte heller i fråga om sådana brott som upptäckts i datanät, om brotten inte kan förut-
ses medföra strängare straff än böter och det är uppenbart att förundersökningen i fråga om
brotten kommer att avbrytas i enlighet med 13 §.

Registreringen av en brottsanmälan som gjorts av någon annan än målsäganden får skjutas
upp med högst ett år, om det är nödvändigt för att utreda ett annat brott, trygga pågående eller
framtida inhämtning av information, trygga statens säkerhet eller skydda liv eller hälsa.

9 §

När förundersökning inte behöver göras och när förundersökningen får läggas ned

Om inget viktigt allmänt eller enskilt intresse kräver något annat och ett brott inte kan förutses medföra strängare straff än böter och brottet bedömt som en helhet ska anses vara uppenbart ringa eller om det är uppenbart att de villkor som anges i 1 kap. 7 eller 8 § i lagen om rättegång i brottmål uppfylls, behöver förundersökning av brottet inte göras och får en förundersökning som redan har inletts läggas ned.

11 §

Hur snart förundersökning ska göras

När omständigheterna förutsätter det får förundersökningsåtgärderna ställas i angelägenhetsordning med beaktande av det misstänkta brottets art och omfattning, preskriptionstiden, ärendets betydelse med tanke på den misstänktes tjänste- eller arbetsuppgifter samt andra liknande omständigheter.

13 §

Avbrytande av förundersökningen

Undersökningsledaren får besluta att en förundersökning som har inletts ska avbrytas, om utredning som påverkar ärendet inte kan fås trots att behöriga åtgärder har vidtagits. Det misstänkta brottets art ska beaktas särskilt när beslutet fattas.

4 kap.

Förundersökningsprinciperna och rättigheterna för dem som deltar i förundersökning

6 a §

Ändamålsenlighetsprincipen

Förundersökning ska göras på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt med beaktande av rättigheterna för dem som deltar i förundersökningen.

7 §

Bemötande av barn vid förundersökning

En person ska anses vara under 18 år, om det är osäkert om personen har fyllt 18 år.

8 §

Förordnande av intressebevakare för barn till ställföreträdare för vårdnadshavaren eller någon annan företrädare för barnet

De kostnader som uppstår vid förordnandet av intressebevakare samt intressebevakarens arvode och kostnader ersätts av statens medel. I fråga om återbetalning till staten av en ersättning som har betalats av statens medel tillämpas 22 § i rättshjälpslag (257/2002). I fråga om intressebevakning iakttas i övrigt lagen om förmyndarverksamhet i tillämpliga delar. Bestämmelser om meddelande av interimistiskt förordnande finns i 79 § i lagen om förmyndarverksamhet. Bestämmelser om jour vid tingsrätter i brådskande ärenden utfärdas genom förordning av justitieministeriet.

15 §

Partsoffentlighet vid förundersökning

På en parts rätt att ta del av förundersökningsmaterialet tillämpas i övrigt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. På utlämnande av uppgifter i en upptagning tillämpas dock 9 kap. 7 § 2 mom. i denna lag.

7 kap.

Förhör

11 §

Förhörsvittne

Ett förhörsvittne kan ersättas genom att förhöret spelas in, om det därigenom tillräckligt tillförlitligt kan visas på vilket sätt förhöret har hållits och vad som har hänt under förhöret.

9 kap.

Förundersökningsmaterial

3 §

Inspelning av förhör

Ett förhör får helt och hållet eller till en del spelas in som en ljudupptagning eller en ljud- och bildupptagning. Hela förhöret eller en del av det ska spelas in, om det med beaktande av ärendets art eller omständigheter som gäller den person som förhörs är befogat för att det sätt på vilket förhöret har hållits, det som har hänt under förhöret eller den förhördes berättelse ska kunna verifieras i efterhand. Före inspelningen ska den som ska förhöras underrättas om den.

5 §

Granskning av upptagningar

7 §

Förundersökningshandlingars offentlighet

Uppgifter i en ljudupptagning eller en ljud- och bildupptagning får lämnas ut enbart genom att upptagningen överläts så att det går att ta del av den hos förundersökningsmyndigheten, om det med beaktande av innehållet i upptagningen finns anledning att anta att utlämnandet av uppgifterna på något annat sätt kan leda till att integritetsskyddet för personer som förekommer på upptagningen kränks.

10 kap.

Avslutande av förundersökning

1 §

Avslutande utsaga

Innan förundersökningen avslutas ska parterna ges tillfälle att till förundersökningsmyndigheten lämna sin avslutande utsaga om tillräckligheten hos förundersökningsmaterialet, bevisvärderingen, rättsfrågorna eller andra omständigheter som är viktiga för behandlingen, om det inte med beaktande av ärendets art och omfattning, det obetydliga brottet eller andra liknande omständigheter är uppenbart onödigt att en utsaga begärs för åtalsprövning och domstolsbehandling. En parts biträde är skyldigt att lämna en avslutande utsaga, om det ges tillfälle för detta.

Denna lag träder i kraft den 20.

2.

Lag

om ändring av lagen om rättegång i brottmål

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om rättegång i brottmål (689/1997) 5 kap. 9 § 1 mom. och
fogas till 5 kap. 8 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 243/2006 och 612/2011, ett nytt
4 mom., samt till 5 kap. nya 10 a och 15 b § som följer:

5 kap.

Om väckande av åtal

8 §

Om ett åtal gäller en gärning för vilken det föreskrivna straffet är böter eller fängelse i högst fyra år, får stämning verkställas i samband med förundersökningen så att den misstänkte personligen underrättas om när och i vilken domstols kansli stämningen och andra handlingar som ska delges finns att få (tillgänglighetsstämning). De handlingar som ska delges ska dessutom sändas till den adress som den misstänkte uppgett. Handlingarna ska finnas tillgängliga i så god tid att den misstänkte har tillräckligt med tid att bereda sitt försvar innan ärendet behandlas i rätten.

9 §

I stämningen ska svaranden uppmanas att skriftligen, inom en tid som domstolen bestämmer, eller muntligen vid domstolens sammanträde avge sitt svaromål med anledning av de yrkanden som framställs mot svaranden. Svarandens rättegångsbiträde är skyldigt att avge ett svaromål inom den tid som domstolen bestämmer. I stämningen ska svaranden uppmanas att

10 a §

Domstolen kan vid behov uppmana en part att inom utsatt tid fullgöra de skyldigheter som nämns i 9 § vid äventyr att parten inte sedan den utsatta tiden har löpt ut får uppge ett nytt bevis, om inte parten gör sannolikt att förfarandet har en giltig orsak.

Domstolen kan sätta ut en tidsfrist för framläggande av bevis, om ett förberedelsesammanträde har hållits i målet. Domstolen ska höra parterna innan tidsfristen sätts ut. Tidsfristen kan inte sättas ut innan parterna har haft tillräcklig tid och möjlighet att förbereda sig för rättegången.

15 b §

Vid behandlingen av brottmål ska en person anses vara under 18 år, om det är osäkert om personen har fyllt 18 år.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av rättegångsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i rättegångsbalken 11 kap. 16 § 2 mom., sådant det lyder i lag 690/1997, och
fogas till 25 kap. 17 §, sådan den lyder i lag 165/1998, ett nytt 3 mom. samt till 31 kap. 8 §,
sådan den lyder i lag 109/1960 och 732/2015, ett nytt 2 mom. och till 8 a §, sådan den lyder i
lag 360/2003, ett nytt 2 mom. som följer:

11 kap.

Om delgivning i rättegång

16 §

Om målet gäller ett brott för vilket det har föreskrivits ett annat eller strängare straff än böter
eller fängelse i fyra år, får stämningen inte delges ett ombud som svaranden har befullmäktigat
att ta emot stämningar.

25 kap.

Om fullföljd av talan från tingsrätt till hovrätt

17 §

I brottmål får ändringssökanden inte åberopa nya bevis under andra än de förutsättningar som
avses i 1 mom.

31 kap.

Om extraordinärt ändringssökande

8 §

Vid behandlingen av ett ärende som gäller återbrytande av dom ska i fråga om åberopande av
ett nytt bevis 30 kap. 7 § i rättegångsbalken iakttas.

8 a §

Vid behandlingen av ett ärende som gäller återbrytande av dom ska i fråga om åberopande av ett nytt bevis 30 kap. 7 § i rättegångsbalken iakttas.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

4.

Lag

om ändring av straffregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i straffregisterlagen (770/1993) 4 § 1 mom. 2 och 5 punkten, av dem 4 § 1 mom. 2
punkten sådan den lyder i lag 453/2011, som följer:

4 §

Ur straffregistret kan oberoende av den sekretessplikt som föreskrivs i 3 § eller i någon annan
lag lämnas ut uppgifter om personer

2) till åklagare för åtal, åtalsprövning, ärenden som gäller begränsning av förundersökningen
eller tvångsmedelsärenden,

5) till förundersökningsmyndigheter för ärenden som gäller begränsning av
förundersökningen eller tvångsmedelsärenden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av lagen om domstolars skyldighet att informera om vissa avgöranden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om domstolars skyldighet att informera om vissa avgöranden (373/2010) 2 § 1 mom., sådant det lyder i lag 655/2023, som följer:

2 §

En domstol som har dömt en statstjänsteman eller en tjänsteinnehavare i ett välfärdsområde, en kommunal tjänsteinnehavare eller en tjänsteinnehavare i evangelisk-lutherska kyrkan för brott ska underrätta den myndighet som tjänstemannen eller tjänsteinnehavaren lyder under om sitt avgörande genom att sända en kopia av avgörandet till myndigheten. Domkapitlet ska dessutom underrättas om ett avgörande som gäller en präst i evangelisk-lutherska kyrkan. Domstolen ska också sända justitiekanslern och riksdagens justitieombudsman kopior av avgöranden som avses ovan och likaså av avgöranden där åtal mot en tjänsteman eller tjänsteinnehavare har förkastats.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 20xx

Statsminister

Petteri Orpo

Justitieminister Leena Meri

1.

Lag

om ändring av förundersökningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i förundersökningslagen (805/2011) 1 kap. 2 § 1 mom. 3 punkten, 3 kap. 1 § 3 mom.,
9 § 1 mom., 11 § 5 mom. och 13 § 1 mom., 4 kap. 8 § 2 mom. och 15 § 6 mom., 7 kap. 11 § 2
mom., 9 kap. 3 §, rubriken för 5 §, 7 § 2 mom. samt 10 kap. 1 § 1 mom.,
av dem 3 kap. 1 § 3 mom. och 10 kap. 1 § 1 mom. sådana de lyder i lag XXX och 4 kap. 8 §
2 mom. sådant det lyder i lag 453/2023, samt
fogas till 4 kap. en ny 6 a § och till 4 kap. 7 § ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.	1 kap.
Bestämmelser om tillämpningsområdet	Bestämmelser om tillämpningsområdet
2 §	2 §
<i>Vad som ska utredas vid förundersökning</i>	<i>Vad som ska utredas vid förundersökning</i>
Vid förundersökning utreds	Vid förundersökning utreds
3) målsägandens privaträttsliga anspråk, om målsäganden med stöd av 3 kap. 9 § i lagen om rättegång i brottmål (689/1997) har bett åklagaren föra talan om anspråket, och	3) målsägandens privaträttsliga anspråk <i>genom att målsäganden ges tillfälle att framföra det inom skälig tid</i> , om målsäganden med stöd av 3 kap. 9 § i lagen om rättegång i brottmål (689/1997) har bett åklagaren föra talan om anspråket, <i>förutom om åklagaren meddelar att denne inte åtar sig att föra talan om anspråket, eller om detta ska anses uppenbart,</i>
3 kap.	3 kap.
Allmänna bestämmelser om hur förundersökning ska genomföras	Allmänna bestämmelser om hur förundersökning ska genomföras
1 §	1 §
<i>Registrering av anmälan om brott</i>	<i>Registrering av anmälan om brott</i>

Gällande lydelse

Skyldigheten att registrera en anmälan om brott gäller även när förundersökningsmyndigheten har fått kännedom om ett misstänkt brott på något annat sätt än vad som avses i 1 mom., om de villkor för att avstå från åtgärder som anges i 9 § 1 mom. inte uppfylls.

(uusi)

9 §

När förundersökning inte behöver göras och när förundersökningen får läggas ned

Om ett brott inte kan förutses medföra strängare straff än böter och brottet bedömt som en helhet ska anses vara uppenbart obetydligt, behöver förundersökning av brottet inte göras och får en förundersökning som redan har inletts läggas ned, om målsäganden inte har några anspråk i saken.

11 §

Hur snart förundersökning ska göras

När omständigheterna förutsätter det får förundersökningsåtgärderna ställas i angelägenhetsordning.

Föreslagen lydelse

Skyldigheten att registrera en anmälan om brott gäller även när förundersökningsmyndigheten har fått kännedom om ett misstänkt brott på något annat sätt än vad som avses i 1 mom., om de villkor för att avstå från åtgärder som anges i 9 § 1 mom. inte uppfylls. *Registreringsskyldighet föreligger inte heller i fråga om sådana brott som upptäckts i data-nät, om brotten inte kan förutses medföra strängare straff än böter och det är uppenbart att förundersökningen i fråga om brotten kommer att avbrytas i enlighet med 13 §.*

Registreringen av en brottsanmälan som gjorts av någon annan än målsäganden får skjutas upp med högst ett år, om det är nödvändigt för att utreda ett annat brott, trygga pågående eller framtida inhämtning av information, trygga statens säkerhet eller skydda liv eller hälsa.

9 §

När förundersökning inte behöver göras och när förundersökningen får läggas ned

Om *inget* viktigt allmänt eller enskilt intresse kräver något annat och ett brott inte kan förutses medföra strängare straff än böter och brottet bedömt som en helhet ska anses vara uppenbart ringa eller om det är uppenbart att de villkor som anges i 1 kap. 7 eller 8 § i lagen om rättegång i brottmål uppfylls, behöver förundersökning av brottet inte göras och får en förundersökning som redan har inletts läggas ned.

11 §

Hur snart förundersökning ska göras

När omständigheterna förutsätter det får förundersökningsåtgärderna ställas i angelägenhetsordning *med beaktande av det misstänkta brottets art och omfattning, preskriptionstiden, ärendets betydelse med tanke på den*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

misstänktes tjänste- eller arbetsuppgifter samt andra liknande omständigheter.

13 §

13 §

Avbrytande av förundersökningen

Avbrytande av förundersökningen

Undersökningsledaren får besluta att en förundersökning som har inletts ska avbrytas, om ingen är misstänkt för brottet och om utredning som påverkar ärendet inte kan fås. Det misstänkta brottets art ska beaktas särskilt när beslutet fattas.

Undersökningsledaren får besluta att en förundersökning som har inletts ska avbrytas, om utredning som påverkar ärendet inte kan fås *trots att behöriga åtgärder har vidtagits*. Det misstänkta brottets art ska beaktas särskilt när beslutet fattas.

4 kap.

4 kap.

Förundersökningsprinciperna och rättigheterna för dem som deltar i förundersökning

Förundersökningsprinciperna och rättigheterna för dem som deltar i förundersökning

(ny)

6 a §

Ändamålsenlighetsprincipen

Förundersökning ska göras på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt med beaktande av rättigheterna för dem som deltar i förundersökningen.

7 §

7 §

Bemötande av barn vid förundersökning

Bemötande av barn vid förundersökning

(uusi)

En person ska anses vara under 18 år, om det är osäkert om personen har fyllt 18 år.

8 §

8 §

Förordnande av intressebevakare för barn till ställföreträdare för vårdnadshavaren eller någon annan företrädare för barnet

Förordnande av intressebevakare för barn till ställföreträdare för vårdnadshavaren eller någon annan företrädare för barnet

De kostnader som uppstår vid förordnandet av intressebevakare samt intressebevakarens arvode och kostnader ersätts av statens medel. I fråga om intressebevakning iakttas i övrigt

De kostnader som uppstår vid förordnandet av intressebevakare samt intressebevakarens arvode och kostnader ersätts av statens medel. *I fråga om återbetalning till staten av en*

Gällande lydelse

lagen om förmyndarverksamhet i tillämpliga delar. Bestämmelser om meddelande av interimistiskt förordnande finns i 79 § i lagen om förmyndarverksamhet.

15 §

Partsoffentlighet vid förundersökning

På en parts rätt att ta del av förundersökningsmaterialet tillämpas i övrigt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. På utlämnande av uppgifter i en *ljud- och bildupptagning* tillämpas dock 9 kap. 7 § 2 mom. i denna lag.

7 kap.

Förhör

11 §

Förhörsvittne

Ett förhörsvittne kan ersättas genom att förhöret spelas in som en *ljud- och bildupptagning*, om det därigenom tillräckligt tillförlitligt kan visas på vilket sätt förhöret har hållits och vad som har hänt under förhöret.

9 kap.

Förundersökningsmaterial

3 §

Ljud- och bildupptagning av förhör

Ett förhör får helt och hållet eller till en del spelas in som en ljud- och bildupptagning. Hela förhöret eller en del av det ska spelas in, om det med beaktande av ärendets art eller

Föreslagen lydelse

ersättning som har betalats av statens medel tillämpas 22 § i rättshjälpslag (257/2002). I fråga om intressebevakning iakttas i övrigt lagen om förmyndarverksamhet i tillämpliga delar. Bestämmelser om meddelande av interimistiskt förordnande finns i 79 § i lagen om förmyndarverksamhet. Bestämmelser om jour vid tingsrätter i brådskande ärenden utfärdas genom förordning av justitieministeriet.

15 §

Partsoffentlighet vid förundersökning

På en parts rätt att ta del av förundersökningsmaterialet tillämpas i övrigt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. På utlämnande av uppgifter i en upptagning tillämpas dock 9 kap. 7 § 2 mom. i denna lag.

7 kap.

Förhör

11 §

Förhörsvittne

Ett förhörsvittne kan ersättas genom att förhöret spelas in, om det därigenom tillräckligt tillförlitligt kan visas på vilket sätt förhöret har hållits och vad som har hänt under förhöret.

9 kap.

Förundersökningsmaterial

3 §

Inspelning av förhör

Ett förhör får helt och hållet eller till en del spelas in som en ljudupptagning eller en ljud- och bildupptagning. Hela förhöret eller en del av det ska spelas in, om det med beaktande av

Gällande lydelse

omständigheter som gäller den person som förhörs är befogat för att det sätt på vilket förhöret har hållits, det som har hänt under förhöret eller den förhördes berättelse ska kunna verifieras i efterhand. Före inspelningen ska den som ska förhöras underrättas om den.

5 §

Granskning av ljud- och bildupptagningar

7 §

Förundersökningshandlingars offentlighet

Uppgifter i en ljud- och bildupptagning får lämnas ut bara genom att upptagningen överläts för att läggas fram hos förundersökningsmyndigheten, om det med beaktande av innehållet i upptagningen finns anledning att anta att utlämnandet av uppgifterna på något annat sätt kan leda till att integritetsskyddet för personer som förekommer på upptagningen kränks.

10 kap.

Avslutande av förundersökning

1 §

Avslutande utsaga

Innan förundersökningen avslutas ska parterna ges tillfälle att till förundersökningsmyndigheten lämna sin avslutande utsaga om tillräckligheten hos förundersökningsmaterialet, bevisvärderingen, rättsfrågorna eller andra omständigheter som är viktiga för behandlingen, om det inte med beaktande av ärendets art och omfattning, det obetydliga brottet eller andra liknande omständigheter är uppenbart onödigt att en utsaga begärs för åtalsprövning och domstolsbehandling.

Föreslagen lydelse

ärendets art eller omständigheter som gäller den person som förhörs är befogat för att det sätt på vilket förhöret har hållits, det som har hänt under förhöret eller den förhördes berättelse ska kunna verifieras i efterhand. Före inspelningen ska den som ska förhöras underrättas om den.

5 §

Granskning av upptagningar

7 §

Förundersökningshandlingars offentlighet

Uppgifter i en *ljudupptagning* eller en ljud- och bildupptagning får lämnas ut enbart genom att upptagningen *överläts så att det går att ta del av den* hos förundersökningsmyndigheten, om det med beaktande av innehållet i upptagningen finns anledning att anta att utlämnandet av uppgifterna på något annat sätt kan leda till att integritetsskyddet för personer som förekommer på upptagningen kränks.

10 kap.

Avslutande av förundersökning

1 §

Avslutande utsaga

Innan förundersökningen avslutas ska parterna ges tillfälle att till förundersökningsmyndigheten lämna sin avslutande utsaga om tillräckligheten hos förundersökningsmaterialet, bevisvärderingen, rättsfrågorna eller andra omständigheter som är viktiga för behandlingen, om det inte med beaktande av ärendets art och omfattning, det obetydliga brottet eller andra liknande omständigheter är uppenbart onödigt att en utsaga begärs för åtalsprövning och domstolsbehandling. *En*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

*parts biträde är skyldigt att lämna en avslu-
tande utsaga, om det ges tillfälle för detta.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om rättegång i brottmål

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om rättegång i brottmål (689/1997) 5 kap. 9 § 1 mom. och
fogas till 5 kap. 8 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 243/2006 och 612/2011, ett nytt
4 mom., samt till 5 kap. nya 10 a och 15 b § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

5 kap.

Om väckande av åtal

Om väckande av åtal

8 §

8 §

(ny)

*Om ett åtal gäller en gärning för vilken det
föreskrivna straffet är böter eller fängelse i
högst fyra år, får stämning verkställas i sam-
band med förundersökningen så att den miss-
tänkte personligen underrättas om när och i
vilken domstols kansli stämningen och andra
handlingar som ska delges finns att få (till-
gänglighetsstämning). De handlingar som ska
delges ska dessutom sändas till den adress
som den misstänkte uppgett. Handlingarna
ska finnas tillgängliga i så god tid att den
misstänkte har tillräckligt med tid att bereda
sitt försvar innan ärendet behandlas i rätten.*

9 §

9 §

I stämningen skall svaranden uppmanas att
skriftligen, inom en tid som domstolen be-
stämmer, eller muntligen vid domstolens sam-
manträde avge sitt svaromål med anledning av
de yrkanden som framställs mot honom. I
stämningen skall svaranden uppmanas att

I stämningen ska svaranden uppmanas att
skriftligen, inom en tid som domstolen be-
stämmer, eller muntligen vid domstolens sam-
manträde avge sitt svaromål med anledning av
de yrkanden som framställs mot svaranden.
Svarandens rättegångsbiträde är skyldigt att
avge ett svaromål inom den tid som domstolen
bestämmer. I stämningen ska svaranden upp-
manas att

Gällande lydelse

(ny)

Föreslagen lydelse

10 a §

Domstolen kan vid behov uppmana en part att inom utsatt tid fullgöra de skyldigheter som nämns i 9 § vid äventyr att parten inte sedan den utsatta tiden har löpt ut får uppge ett nytt bevis, om inte parten gör sannolikt att förfarandet har en giltig orsak.

Domstolen kan sätta ut en tidsfrist för framläggande av bevis, om ett förberedelsesammanträde har hållits i målet. Domstolen ska höra parterna innan tidsfristen sätts ut. Tidsfristen kan inte sättas ut innan parterna har haft tillräcklig tid och möjlighet att förbereda sig för rättegången.

15 b §

(ny)

15 b §

Vid behandlingen av brottmål ska en person anses vara under 18 år, om det är osäkert om personen har fyllt 18 år.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av rättegångsbalken

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i rättegångsbalken 11 kap. 16 § 2 mom., sådant det lyder i lag 690/1997, och
fogas till 25 kap. 17 §, sådan den lyder i lag 165/1998, ett nytt 3 mom. samt till 31 kap. 8 §,
sådant den lyder i lag 109/1960 och 732/2015, ett nytt 2 mom. och till 8 a §, sådan den lyder i
lag 360/2003, ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

11 kap.

Om delgivning i rättegång

Om delgivning i rättegång

16 §

16 §

Om målet gäller ett brott för vilket har stadgats annat eller strängare straff än böter eller fängelse i sex månader, får stämningen inte delges ett ombud som svaranden har befullmäktigat att ta emot stämningar.

Om målet gäller ett brott för vilket det har *föreskrivits* ett annat eller strängare straff än böter eller fängelse i *fyra år*, får stämningen inte delges ett ombud som svaranden har befullmäktigat att ta emot stämningar.

25 kap.

25 kap.

Om fullföljd av talan från tingsrätt till hovrätt

Om fullföljd av talan från tingsrätt till hovrätt

17 §

17 §

(ny)

I brottmål får ändringssökanden inte åberopa nya bevis under andra än de förutsättningar som avses i 1 mom.

31 kap.

31 kap.

Om extraordinärt ändringssökande

Om extraordinärt ändringssökande

8 §

8 §

Gällande lydelse

(ny)

8 a §

(ny)

Föreslagen lydelse

Vid behandlingen av ett ärende som gäller återbrytande av dom ska i fråga om åberopande av ett nytt bevis 30 kap. 7 § i rättegångsbalken iakttas.

8 a §

Vid behandlingen av ett ärende som gäller återbrytande av dom ska i fråga om åberopande av ett nytt bevis 30 kap. 7 § i rättegångsbalken iakttas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av straffregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i straffregisterlagen (770/1993) 4 § 1 mom. 2 och 5 punkten, av dem 4 § 1 mom. 2
punkten sådan den lyder i lag 453/2011, som följer:

Gällande lydelse

4 §

Ur straffregistret kan oberoende av den sekretessplikt som föreskrivs i 3 § eller i någon annan lag lämnas ut uppgifter om personer

2) till åklagare för åtal, åtalsprövning eller tvångsmedelsärenden,

5) till förundersökningsmyndigheter för tvångsmedelsärenden.

Föreslagen lydelse

4 §

Ur straffregistret kan oberoende av den sekretessplikt som föreskrivs i 3 § eller i någon annan lag lämnas ut uppgifter om personer

2) till åklagare för åtal, åtalsprövning, ärenden som gäller begränsning av förundersökningen eller tvångsmedelsärenden,

5) till förundersökningsmyndigheter för ärenden som gäller begränsning av förundersökningen eller tvångsmedelsärenden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av lagen om domstolars skyldighet att informera om vissa avgöranden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om domstolars skyldighet att informera om vissa avgöranden (373/2010) 2 § 1 mom., sådant det lyder i lag 655/2023, som följer:

Gällande lydelse

2 §

Anmälningsskyldighet i fråga om brottsmål som gäller tjänstemän och tjänsteinnehavare

En domstol som har dömt en statstjänsteman, en kommunal tjänsteinnehavare eller en tjänsteinnehavare i evangelisk-lutherska kyrkan för brott ska underrätta den myndighet som tjänstemannen eller tjänsteinnehavaren lyder under om sitt avgörande genom att sända en kopia av avgörandet till myndigheten. Domkapitlet ska dessutom underrättas om ett avgörande som gäller en präst i evangelisk-lutherska kyrkan. Domstolen ska också sända justitiekanslern och riksdagens justitieombudsman kopior av avgöranden som avses ovan och likaså av avgöranden där åtal mot en tjänsteman eller tjänsteinnehavare har förkastats.

Föreslagen lydelse

2 §

Anmälningsskyldighet i fråga om brottsmål som gäller tjänstemän och tjänsteinnehavare

En domstol som har dömt en statstjänsteman eller en tjänsteinnehavare i ett välfärdsområde, en kommunal tjänsteinnehavare eller en tjänsteinnehavare i evangelisk-lutherska kyrkan för brott ska underrätta den myndighet som tjänstemannen eller tjänsteinnehavaren lyder under om sitt avgörande genom att sända en kopia av avgörandet till myndigheten. Domkapitlet ska dessutom underrättas om ett avgörande som gäller en präst i evangelisk-lutherska kyrkan. Domstolen ska också sända justitiekanslern och riksdagens justitieombudsman kopior av avgöranden som avses ovan och likaså av avgöranden där åtal mot en tjänsteman eller tjänsteinnehavare har förkastats.

Denna lag träder i kraft den 20 .
